

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา :
กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ
อำเภอละงู จังหวัดสตูล

PROMOTION OF TOURISM IN MU KOH PHETRA
NATIONAL PARK: KHAO YAI ISLAND
CASE STUDY BAN PAK BARA COMMUNITY, PAK NAM
SUB-DISTRICT, LA-NGU DISTRICT, SATUN PROVINCE

จารุณี คงกุล^{1*}, นัสยมี กระจาย², กรรณิการ์ เงินลา³
และพัณวสา หรีมหนี⁴

Jarunee Khongkun^{1*}, Nasyamee Krajai², Kannika Ngoenla³
and Panwasa Reemni⁴

Received date: March 17, 2024

Revised date: August 6, 2024

Accepted date: August 6, 2024

¹ อาจารย์, สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

²⁻⁴ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

* Corresponding author, E-mail: jarunee.k@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน คือ การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนและนักท่องเที่ยวในพื้นที่บ้านปากบารา จำนวน 400 คน ตอบแบบสอบถามโดยการสุ่มแบบเจาะจง และแบบบังเอิญ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ด้วยการสัมภาษณ์โดยการเลือกแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว คือ อ่าวโต๊ะบะ อ่าวฟอสซิล ปราสาทหินพันยอด อ่าวมะขาม และอ่าวก้ามปูมีระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะเขาใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) ส่วนระดับศักยภาพการท่องเที่ยว คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึง ด้านที่พัก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) (2) แนวทางการส่งเสริม การท่องเที่ยว ได้แก่ ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR) เช่น การอนุรักษ์ธรรมชาติให้ยั่งยืน เป็นต้น ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการพื้นที่ ควรมีป้ายแสดงข้อมูลที่ชัดเจน ควรมีอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ควรพัฒนากิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว

ทุกวัยควรพัฒนาสินค้าท้องถิ่นให้เป็นเอกลักษณ์ ควรมีสถานที่ที่มีมาตรฐาน
เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ ควรให้เจ้าหน้าที่ดูแลและบำรุงรักษาสิ่ง
อำนวยความสะดวกในพื้นที่

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว, การส่งเสริม, ศักยภาพ, อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะ
เกตุรา

Abstract

To study the level of tourism potential and guidelines to promote tourism in Mu Koh Phetra National Park a case study of Koh Kao Yai, Ban Pak Bara Community, Pak Nam Subdistrict, La-ngu District, Satun Province. This study used a combination of data collection methods (mixed method): quantitative and qualitative research. The sample group consisted of 400 people and tourists in Ban Pak Bara area responded to the questionnaire by using purposive and random sampling. There were also 10 key informants, using purposive selection, were interviewed. The data analysis involved using percentages, means, standard deviations, and content analysis.

The research found that (1) The potential of tourism in Mu Koh Phetra National Park: a case study of Koh Kao Yai, Ban Pak Bara Community, Pak Nam Subdistrict, La-ngu District, Satun

Province is tourist attractions which are To Ba Bay, Fossil Bay, Prasat Hin Phan Yod, Makham Bay, and Kampu Bay.

Potential level of tourist attractions within Khao Yai Island is at a high level ($\bar{x} = 4.11$). As for the potential level of tourism concerning about attraction, activities in tourism, accessibility, accommodation and facilities are at a high level ($\bar{x} = 4.07$)

(2) Guidelines for promoting tourism includes: Public relations should be done to promote tourism continuously: promoting tourists to participate in Corporate Social Responsibility (CSR) such as sustainable nature conservation, etc. Giving importance to space management; providing clear signs displaying accurate information; safety equipment for tourists should be prepared and ready to use; activities for tourists of all ages should be developed; local products should be developed to be unique; places with standards should be provided enough for tourists. Staff should regularly take care and maintain the facilities in the area.

Keywords: Tourism, Promotion, Potential, Mu Koh Phetra National Park

1. บทนำ

ภาคใต้ของประเทศไทยขึ้นชื่อว่าเป็นสวรรค์แห่งการท่องเที่ยวที่รวมแหล่งท่องเที่ยวไว้มากมาย ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือวัฒนธรรมที่มีมาแต่โบราณ อีกทั้งยังเป็นจุดเศรษฐกิจหลักของประเทศไทยที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาอย่างคับคั่ง จุดเด่นของทางภาคใต้ คือ ภูมิภาคที่ขนาบข้างด้วยทะเล 2 ฝั่ง ทั้งทะเลอ่าวไทยและทะเลอันดามัน ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลไปในทุกจังหวัด อีกทั้งยังมีหมู่เกาะต่าง ๆ อีกมากมาย ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่สวยงามระดับโลกมาแล้ว ยังไม่รวมถึงธรรมชาติ ป่าไม้ที่หลากหลาย และแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่สวยงาม มีประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน (ไทยรัฐออนไลน์, 2566)

จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทางทะเลที่โดดเด่น สวยงาม ทั้งเป็นอุทยานธรณีโลก หรือ Satun UNESCO Global Geopark แหล่งแรกของประเทศไทย และเป็นแหล่งที่ 5 ของอาเซียน จังหวัดสตูลยังเป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางไปท่องเที่ยว โดยเฉพาะระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม ถึง 15 พฤษภาคมของทุกปี เพราะเป็นช่วงเวลาที่จังหวัดสตูลเข้าสู่ฤดูกาลท่องเที่ยวทางทะเล ทำให้การท่องเที่ยวบริเวณเกาะต่าง ๆ ของจังหวัดสตูลได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวหลักที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติส่วนใหญ่นิยมเดินทางไปยังเกาะหลีเป๊ะ เกาะตะรุเตา และนักท่องเที่ยวบางส่วนใช้จังหวัดสตูลเป็นทางผ่านไปยังเกาะลังกาวี ประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้จังหวัดสตูลยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (ควหาสน์ภูเติน) มัสยิดกลางประจำจังหวัด อุทยานแห่งชาติตะรุเตา อุทยานแห่งชาติทะเลบัน

เกาะอาดัง เกาะหลีเป๊ะ น้ำตกวังสายทอง น้ำตกธาราสวรรค์ ถ้ำเลสโตโกตอน ถ้ำเจ็ดคต ถ้ำภูผาเพชร สะพานเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากาลเวลา ปราสาทหินพันยอด เป็นต้น (สำนักงานจังหวัดสตูล, 2565) จังหวัดสตูลมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความโดดเด่น ความแตกต่าง และมีเอกลักษณ์ เพราะแวดล้อมด้วยภูเขา ทะเล และหมู่เกาะ ทั้งอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าธรรมชาติและป่าชายเลน จังหวัดสตูลยังเป็นจังหวัดที่สงบ สิ่งเหล่านี้ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติที่ทรงคุณค่า อันเป็นทางออกของการท่องเที่ยวในยุคสมัยใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยสร้างคุณค่าให้กับชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวจึงทำให้เกิดการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่นและร่วมกันอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่หรือนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ห้าวหาญ ทวีแสง, ปานแพร เซวาน์ประยูร และเฉลิมชัย ปัญญาดี, 2563) ด้วยเหตุนี้องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่ด้านการพัฒนาการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจึงส่งเสริมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสตูลให้เป็นที่รู้จัก ซึ่งจากสถิติที่ผ่านมาพบว่า ใน พ.ศ. 2565 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดสตูลรวมทั้งสิ้น 1,595,361 คน สามารถทำรายได้ให้กับจังหวัดสตูลจำนวน 5,972 ล้านบาท หลังจากนั้นพบว่า การเข้ามาของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มและรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) สำหรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราตามข้อมูลของสำนักอุทยานแห่งชาติ พบว่า ใน พ.ศ. 2564 มีนักท่องเที่ยวเข้ามา จำนวน 74,504 คน

พ.ศ. 2565 จำนวน 128,770 คน และ พ.ศ. 2566 จำนวน 147,199 คน ตามลำดับ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2567)

ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูลมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ เกาะเขาใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ปราสาทหินพันยอดเป็นประติมากรรมธรรมชาติที่มีลักษณะคล้ายปราสาทหินที่มียอดแหลมนับพันยอด นอกจากนั้นยังมีสะพานธรรมชาติยื่นโค้งไปในทะเลซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถพบกับความอลังการของปราสาทหินแห่งนี้และสามารถชมความสวยงามได้ บนเกาะเขาใหญ่ยังมีอ่าวก้ามปูซึ่งภายในมีน้ำตกไหลเป็นลำธารเล็ก ๆ ทั้งเป็นอ่าวที่สงบปราศจากคลื่นลมตลอดทั้งปี เมื่อน้ำทะเลลดระดับต่ำสุดทำให้สามารถเห็นแนวปะการังและสิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเลได้ตลอดแนวชายฝั่ง บริเวณอ่าวก้ามปูยังมีเตาทะเลขึ้นมาวางไขในฤดูวางไขอีกด้วย บริเวณนี้นักท่องเที่ยวสามารถพายเรือคายัคชมสันหลังมังกรตัวเล็กหรือทะเลแหวกที่อยู่ไม่ไกลจากชายหาดบ้านปากบารา นอกจากนี้ยังมีอ่าวหินงาม ถ้าลัดพบรักอีกด้วย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

กลุ่มผู้วิจัยได้ตระหนักถึงศักยภาพของอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา จังหวัดสตูลซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและมีคุณค่า ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาตินิยมเข้ามาท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าวจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้สภาพของแหล่งท่องเที่ยวเริ่มเสื่อมโทรมจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ดังนั้นกลุ่มผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาศักยภาพและ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา

ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อีกทั้งกลุ่มผู้วิจัยสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษามอบให้แก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา ภูมิศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเภตรา ภูมิศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

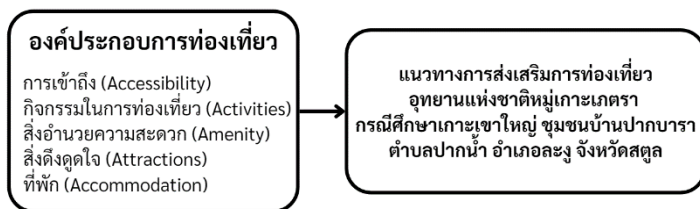
แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาปรับใช้กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา ภูมิศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล ได้แก่ แนวคิดการท่องเที่ยว ซึ่งมีผู้ให้นิยามการท่องเที่ยวไว้หลากหลาย คือ กมลพร อัสวมงคลสว่าง (2552) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่ง โดยเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ อรพรรณ แพลงเงิน (2559) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เกิดจาก

ความต้องการของบุคคลที่ทำให้เกิดการเดินทางไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อความเพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ และสอดคล้องกับ อรรถิณี แวคล้ายหงษ์ (2565) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจหรือความพึงพอใจของผู้เดินทางเอง เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์อื่นใดที่มีไว้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการท่องเที่ยวมี 3 ประการ คือ ต้องมีการเดินทาง ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และต้องมีจุดหมายของการเดินทาง โดยมีไว้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ โดยองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การเข้าถึง (Accessibility) กิจกรรมในการท่องเที่ยว (Activities) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) และที่พัก (Accommodation) (Dickman, 1996)

แนวคิดการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยณิชาพิชญ์ กลิ่นชื่น และชวลี ฌ กลาง (2560) ให้ความหมายการส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างองค์กรที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีรูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่ แนวทางพัฒนาด้านแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมท่องเที่ยว แนวทางพัฒนาด้านการบริการการท่องเที่ยว และแนวทางพัฒนาด้านการตลาดการท่องเที่ยว (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550) ซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างองค์กรที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว โดยมีหลักการดำเนินการที่สำคัญ คือ การเร่งพัฒนา บุคลากร ฟื้นฟู

มรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม การเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบต่าง ๆ การเพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก การสร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพ การบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย

สำหรับชุมชนบ้านปากบาราได้มีการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถรองรับการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวได้ โดยด้านการวางแผนมีการกำหนดวัตถุประสงค์และหลักการจัดการท่องเที่ยว การกำหนดโครงสร้างการจัดการท่องเที่ยว ด้วยการตั้งคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับการท่องเที่ยว การกำหนดบริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และแหล่งทรัพยากรปาลาเลนให้เป็นพื้นที่ควบคุมการให้บริการ การกำหนดราคาบริการนำเที่ยว การกำหนดแผนการตลาด การกำหนดกองทุนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ด้านการปฏิบัติมีการบริหารการทำงานของกลุ่ม การดูแลความปลอดภัย การตลาด การจัดการพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ การจัดการการกระจายรายได้ด้านการตรวจสอบ โดยการตรวจสอบราคานำเที่ยว การตรวจสอบด้านความปลอดภัย ด้านการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากผลการตรวจสอบด้วยการทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องตามขั้นตอนการพิจารณา เพื่อให้ชุมชนบ้านปากบารามีรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว (ประจวบ ทองศรี และ รุยัยดา อาหมัน, 2564)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่บ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ทราบจำนวนแน่นอนตามสูตรการคำนวณของคอคแรน (Cochran, 1977 อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) โดยประมาณค่าสัดส่วนของกลุ่มประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 385 คน แต่ผู้ศึกษาวิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) มาใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(Key Informants) ที่มีคุณสมบัติที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกตุรา โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ หน่วยงานราชการ 3 คน ผู้นำชุมชน 3 คน มีคฤหัสถ์ชุมชน 2 คน และประชาชนในพื้นที่ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน ซึ่งใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

4.2.1 แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณในประเด็นศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกตุรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และสถานะ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะเขาใหญ่ และศักยภาพการท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่ ตามแนวคิดของ Dickman (1996) ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึง ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านที่พัก ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดปลายเปิด (Open Ended)

4.2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวคิดของ Dickman (1996) ประกอบด้วย ด้านการเข้าถึง ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านที่พัก

4.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้อง ด้านการใช้ภาษา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ (วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ, 2565) โดยผลการประเมินเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับ อยู่ที่ 0.83

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analytics) โดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลค่าเฉลี่ย 5 ระดับตามเกณฑ์ของธานินทร์ ศิลป์จารุ (2557) ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีศักยภาพมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีศักยภาพมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีศักยภาพปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีศักยภาพน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีศักยภาพน้อยที่สุด

4.4.2 การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปประเด็นเชิงเนื้อหาในภาพรวม โดยการนำมาจัดหมวดหมู่ เชื่อมโยงประเด็นในการศึกษา เพื่อให้เป็นเรื่องเดียวกันและนำมาเปรียบเทียบ ซึ่งครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

5. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 ระดับศักยภาพการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงขัน จังหวัดสตูล

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 232 คน (ร้อยละ 58.00) และคนในชุมชน จำนวน 168 คน (ร้อยละ 42.00) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 208 คน (ร้อยละ 52.00) มีช่วงอายุ 20-29 ปี มากที่สุด จำนวน 112 คน (ร้อยละ 28.00) การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 180 คน (ร้อยละ 45.00) มีอาชีพค้าขายและธุรกิจส่วนตัว จำนวน 134 คน (ร้อยละ 33.50)

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะเขาใหญ่และศักยภาพการท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่ พบว่า ศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะเขาใหญ่ มีค่าเฉลี่ยของระดับศักยภาพแต่ละแหล่งท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ อ่าวโต๊ะบะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$

4.22) อ่าวฟอสซิลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) ปราสาทหินพันยอดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) อ่าวมะขามอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) และอ่าวก้ามปูอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.87$) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะเขาใหญ่

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ภายในเกาะเขาใหญ่	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ปราสาทหินพันยอด	4.17	0.76	มาก
อ่าวโต๊ะบะ	4.22	0.70	มาก
อ่าวก้ามปู	3.87	1.09	มาก
อ่าวฟอสซิล	4.20	0.81	มาก
อ่าวมะขาม	4.10	0.85	มาก
ภาพรวมศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว ภายในเกาะเขาใหญ่	4.11	0.84	มาก

ศักยภาพการท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับศักยภาพแต่ละด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) ด้านการเข้าถึงอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) ด้านที่พักอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ศักยภาพการท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่

ศักยภาพการท่องเที่ยว เกาะเขาใหญ่	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการเข้าถึง	4.06	0.81	มาก
ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว	4.09	0.93	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.99	0.81	มาก
ด้านสิ่งดึงดูดใจ	4.14	0.77	มาก
ด้านที่พัก	4.05	0.80	มาก
ภาพรวมศักยภาพ การท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่	4.07	0.82	มาก

เมื่อพิจารณาศักยภาพการท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่เป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับศักยภาพการท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่ ดังนี้

ด้านการเข้าถึง (Accessibility) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) โดยเมื่อพิจารณาประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็น ได้แก่ ความปลอดภัยในการเดินทาง ($\bar{x} = 4.20$) การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.09$) และการรับบริการข่าวสาร ($\bar{x} = 4.04$) ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว (Activities) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) โดยเมื่อพิจารณาประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็น ได้แก่ กิจกรรมชมซากฟอสซิล ($\bar{x} = 4.16$) กิจกรรมชมสันหลังมังกร ($\bar{x} = 4.14$) และกิจกรรมการพายเรือคายัค ($\bar{x} = 4.11$) ตามลำดับ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) โดยเมื่อพิจารณาประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็น ได้แก่ มีอุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัย เช่น เสื้อชูชีพ ห่วงชูชีพ และเชือก ($\bar{x} = 4.18$) จุดถ่ายรูป และบรรยากาศโดยรวม ($\bar{x} = 4.10$) และป้ายเตือนเขตอันตรายและเขตหวงห้าม ($\bar{x} = 4.05$) ตามลำดับ

ด้านดึงดูดใจ (Attraction) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) โดยเมื่อพิจารณาประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็น ได้แก่ ความสวยงามแปลกตาของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.27$) ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.19$) และความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.14$) ตามลำดับ

ด้านที่พัก (Accommodation) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) โดยเมื่อพิจารณาประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ประเด็น ได้แก่ สถานที่รับประทานอาหารสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ($\bar{x} = 4.16$) บรรยากาศโดยรวมของสถานที่พัก ($\bar{x} = 4.15$) และสถานที่พักมีความเงียบสงบและเป็นธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.08$) ตามลำดับ

5.1.3 ประวัติ ความเป็นมา และความสำคัญ พบว่า เกาะเขาใหญ่เป็นประติมากรรมธรรมชาติที่คล้ายกับปราสาทหิน มีสะพานธรรมชาติยื่นโค้งไปในทะเลเมื่อน้ำลดสามารถพายเรือลอดได้ เกาะเขาใหญ่เป็นเกาะที่มีความสวยงามในเขตอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราซึ่งในเกาะแห่งนี้มีปราสาทหินพันยอด ภายในปราสาทหินพันยอดมีชายหาดและน้ำทะเลสีเขียวมรกตซ่อนตัวอยู่ท่ามกลางหินที่มีลักษณะคล้ายปราสาทที่มียอดแหลมซึ่งเป็นประติมากรรมทางธรรมชาติคล้ายปราสาทเจดีย์จำนวนมาก เกิดจากการยก

ตัวของเปลือกโลกมากกว่าหลายร้อยล้านปี ทำให้หินมีรูปร่างแปลกตา การมาเที่ยวปราสาทหิน พันยอดต้องพายเรือคายัคลอดผ่านช่องแคบเข้าไปซึ่งจะพบกับความอลังการของหินทรงปราสาท ภายในเกาะเขาใหญ่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ประกอบด้วย อ่าวโต๊ะบะเป็นที่แวะพักรับประทานอาหาร อ่าวฟอสซิลเป็นอ่าวที่มีฟอสซิลจำพวกนอตिलอยด์และแอมโมนอยต์ อ่าวมะขามเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถดำน้ำได้ ถ้ำลอดมีลักษณะเป็นหัวใจครึ่งหนึ่งหรือหัวใจเลี้ยวพบได้ในช่วงน้ำทะเลลง

5.2 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเกตุรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล

5.2.1 ด้านการเข้าถึง (Accessibility) พบว่า จังหวัดสตูลควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกตุรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบาราด้วยสื่อโซเชียลมีเดีย หรือช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ดังที่คุณสหัสรัฐ ยาทยาหมั่น และคุณสมจิตร หมั่นเพียร ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเกตุราควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น” (สหัสรัฐ ยาทยาหมั่น, 2565, สัมภาษณ์ และคุณสมจิตร หมั่นเพียร, 2565, สัมภาษณ์) ควรมีบุคลากรสำหรับปรับปรุงข้อมูลและนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย สำหรับการเดินทางเข้าสู่อุทยานแห่งชาติ หมู่เกาะเกตุรา นักท่องเที่ยวสามารถขับรถยนต์ส่วนบุคคลหรือใช้บริการรถตู้ปรับอากาศจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อเดินทางไปยังท่าเรือชุมชนบ้านปากบารา ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากท่าเทียบเรือ

ปากบาราไม่มากนัก หรือประมาณ 500 เมตร อย่างไรก็ตามทางเข้า-ออก และบริเวณท่าเรือชุมชนบ้านปากบาราเป็นพื้นที่ของเอกชนจึงเป็นเรื่องยาก สำหรับการให้หน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่เข้าไปพัฒนา ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่จึงควรร่วมกันหาทางออกเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับการบริการที่สะดวก และสามารถพัฒนาให้มีพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญในการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ

5.2.2 ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว (Activities) พบว่า แหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะเขาใหญ่มีความหลากหลาย เช่น อ่าวโต๊ะบะ อ่าวฟอสซิล อ่าวมะขาม ปราสาทหินพันยอด อ่าวกำปู เป็นต้น โดยมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย สอดคล้องกับคุณชัยวัฒน์ สอและ ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรามีกิจกรรม การท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น การพายเรือคายัคเพื่อชมประติมากรรมทางธรรมชาติ” (ชัยวัฒน์ สอและ, 2565, สัมภาษณ์) การชมฟอสซิลของสัตว์ประหลาดไดโนเสาร์และแอมโมไนต์ การดำน้ำในพื้นที่จัดสรร เป็นต้น แนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงควรส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) โดยสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ดังที่คุณจุติพร ขาเดร์ และสมจิตร หมั่นเพียรได้ให้สัมภาษณ์ว่า “กิจกรรมในการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตราควรมีการเก็บขยะทางทะเลบริเวณเกาะเขาใหญ่เพื่อช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติ” (จุติพร ขาเดร์, 2565, สัมภาษณ์ และสมจิตร หมั่นเพียร, 2565, สัมภาษณ์)

5.2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) พบว่า การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ สัญญาณโทรศัพท์ ร้านค้าชุมชน ร้านกาแฟ เจ้าหน้าที่ยูทยานฯ เป็นต้น แต่บริเวณท่าเรือชุมชนบ้านปากบารา มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ จึงควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่ให้มีความเหมาะสมและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ โดยคุณมาชินี สาเก้น ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ควรมีพื้นที่พักรอสำหรับนักท่องเที่ยว และพื้นที่รับ-ส่งนักท่องเที่ยว” (มาชินี สาเก้น, 2565, สัมภาษณ์) นอกจากนั้นควรส่งเสริมการบำรุงรักษา สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่รอบเกาะ รวมถึงการสร้างความปลอดภัย และความชัดเจนของป้ายบอกรายละเอียด

5.2.4 ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) พบว่า การท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา มีสิ่งดึงดูดใจ ได้แก่ ชุมชนบ้านปากบาราเป็นชุมชนที่มีท่าเรือชุมชนและมีการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน ส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพและรายได้ นอกจากนี้ในพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนบ้านปากบารายังมีท่าเทียบเรือปากบารา ซึ่งเป็นท่าเทียบเรือที่สำคัญของจังหวัดสตูลสำหรับใช้เดินทางไปยังเกาะตะรุเตาและเกาะหลีเป๊ะ แนวทางการส่งเสริมจึงควรส่งเสริมการพัฒนาเกี่ยวกับอาชีพ พัฒนาความรู้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น พัฒนาศักยภาพการให้บริการเพื่อสร้างความประทับใจ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวทุกวัย พัฒนาสินค้าท้องถิ่นให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เป็นต้น สำหรับเกาะเขาใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญทางธรรมชาติ ธรณีวิทยา และการอนุรักษ์ควบคู่กับการเรียนรู้ แนวทางการส่งเสริมจึงควร

เน้นกิจกรรมการอนุรักษ์ การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งพอสซิล เพื่อให้คงสภาพความสวยงามและความสำคัญไว้

5.2.5 ด้านที่พัก (Accommodation) พบว่า ด้วยเกาะเขาใหญ่ ตั้งอยู่ภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา “ทำให้ที่พักภายในเกาะเขาใหญ่เป็นจุดพักผ่อน จุดพักรับประทานอาหาร” ตามการให้สัมภาษณ์ของจิตติพร ขาเดร์ (2565, สัมภาษณ์) ส่วนแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านที่พักจึงควรให้ความสำคัญเรื่องจำนวนและความเพียงพอของที่พัก เพื่อให้สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ รวมถึงการมีมาตรฐานและความปลอดภัยของที่พักภายในเกาะเขาใหญ่ให้นักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูลเพิ่มเติม คือ เกาะเขาใหญ่ซึ่งตั้งอยู่ภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา นักท่องเที่ยวจึงควรให้ความสำคัญกับข้อปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับของอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา รวมถึงควรมีความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ในการดำเนินงานที่ร่วมกับทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการรักษาและอนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

อย่างไรก็ตามภายในชุมชนบ้านปากบารายังเป็นที่ตั้งของท่าเทียบเรือชุมชนปากบาราซึ่งมีชุมชนเป็นผู้ดูแล และบริเวณใกล้เคียงยังเป็นที่ตั้งของท่าเทียบเรือปากบารา ซึ่งอยู่ในการดูแลของหน่วยงานระดับจังหวัดสตูล จึงควรส่งเสริมให้มีัคคุเทศก์น้อยในชุมชนเพื่อหารายได้ให้แก่เยาวชน ควรพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการประชาสัมพันธ์และการตลาด เป็นต้น

ภาพที่ 2 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย (2566)

6. อภิปรายผลการวิจัย

ระดับศึกษาสภาพการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเกะเกะกรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล พบว่า สภาพแหล่งท่องเที่ยวภายในเกาะเขาใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) ได้แก่ อ่าวโต๊ะบะ อ่าวฟอสซิล ปราสาทหินพันยอด อ่าวมะขาม และอ่าวกำมปู ตามลำดับ และศึกษาสภาพการท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึง ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา สุคันธสิริกุล (2556) พบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ศักยภาพในการดึงดูดใจในด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิตภูมิปัญญา และองค์ความรู้ในงานประเพณีส่วนใหญ่เป็นไปในทางพระพุทธศาสนา การประกอบพิธีกรรมสืบทอดกันมาจากอดีตถึงปัจจุบัน กิจกรรมเสริมเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและน่าสนใจ และความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม (2) ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคตไม่ว่าจะเป็นลักษณะภูมิประเทศ การวางผังเมืองและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ไม่สามารถขยายได้ เป็นต้น โดยหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันให้การสนับสนุนการจัดการด้านนโยบายงบประมาณ และบุคลากร เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน (3) การบริหารจัดการมีการจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว การรักษาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงสภาพแวดล้อมเป็นอย่างดีและมีหน่วยงานในการประเมินผลการทำงาน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่งผลให้การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับกิจกรรมและการดำเนินงานต่าง ๆ ในรูปของการให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี คงกุล (2565) พบว่า ศักยภาพของแหล่งประวัติศาสตร์ตำบลเทพกระษัตรีอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) ได้แก่

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ การเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ความชัดเจนของป้ายบอกเส้นทาง ป้ายสัญลักษณ์ ความเพียงพอและความปลอดภัยด้านสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว คือ ความสำคัญ ความมีชื่อเสียง และความเป็นเอกลักษณ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ คือ การประชาสัมพันธ์ การเข้าถึงและความน่าสนใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หากนักท่องเที่ยวต้องการไปท่องเที่ยวในสถานที่ใดนั้น สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรมการท่องเที่ยว การเข้าถึง ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวคำนึงถึงเมื่อไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อการพักผ่อนและการผ่อนคลายจากการทำกิจวัตรประจำวันเป็นประจำ

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา กรณีศึกษาเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงขัน จังหวัดสตูล พบว่า แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนี้ (1) ด้านการเข้าถึง ควรมีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักด้วย สื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยให้มีบุคลากรปรับปรุงและนำเสนอข้อมูลอยู่เสมอ เพื่อนำเสนอข้อมูลใหม่ ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับทราบสำหรับการเดินทางสามารถขั้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือใช้บริการรถตู้ปรับอากาศไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้ (2) ด้านกิจกรรมในการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เช่น การช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติ เป็นต้น และจะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาธรรมชาติ (3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการพื้นที่ การให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลและบำรุงรักษาสสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่บริเวณเกาะ ควรมีป้ายบอก

รายละเอียดที่ชัดเจน และควรมีอุปกรณ์ความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว (4) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ควรส่งเสริมการให้บริการ การพัฒนากิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกวัย การพัฒนาสินค้าท้องถิ่นให้เป็นเอกลักษณ์ และควรอนุรักษ์ความสวยงามที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้ยั่งยืน (5) ด้านที่พัก ควรมีสถานที่ที่มีมาตรฐานและปลอดภัยสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยธวัช ศิริบรรพพิทักษ์ (2560) พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นดังนี้ (1) ด้านการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เสื่อมโทรมและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (2) ด้านการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีศักยภาพ (3) ด้านการส่งเสริมการใช้อีคอมMERCE และเทคโนโลยีใหม่ ๆ วางแผน การบริหารจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุล (4) ด้านการยกระดับตำแหน่งตราสินค้าของการท่องเที่ยวจังหวัดมหาสารคาม ให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น (5) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและระหว่างภูมิภาค (6) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเรียนรู้ภายใต้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล, ชวลีย์ ณ ถลาง, ชมพูนุช จิตติถาวร และสหพันธ์ ตั้งเบญจสิริกุล (2563) พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านการเข้าถึงและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการทำการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมองค์กรชุมชนด้านกระบวนการมีส่วนร่วม และสร้างจิตสำนึกรักชุมชน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด นครราชสีมา

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ผู้ปฏิบัติงานภาครัฐและเอกชนในระดับท้องถิ่นควรเข้ามาช่วยเหลือ และส่งเสริมการของบประมาณและพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะเขาใหญ่
- 2) หน่วยงานภาครัฐควรทำการส่งเสริมบริเวณเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูลให้เป็นพื้นที่มั่นคงปลอดภัย และเป็นที่พักของคนทั่วไปมากขึ้น
- 3) ควรให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อเน้นความเข้าใจต่อเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล
- 4) ควรปลูกฝังให้คนในชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความหวงแหน และร่วมกันเพื่อดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
- 5) ควรมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดบริเวณเกาะเขาใหญ่ ชุมชนบ้านปากบารา ตำบลปากน้ำ อำเภอลงู จังหวัดสตูล

7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรทำการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสื่อสำหรับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกาะเขาใหญ่
- 2) ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาจุดพักของนักท่องเที่ยวก่อนลงเรือให้เพียงพอเพื่อรองรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
- 3) ควรทำการวิจัยเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ให้เกาะเขาใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- กมลพร อัครมงคลสว่าง. (2552). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). ปราสาทหินพันยอด (อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา). สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, จาก <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/3914>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2565 (Tourism Statistics 2022). สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2566, จาก <https://www.mots.go.th/news/category/655>

- กาญจนา สุคันธสิริกุล. (2556). การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2565, จาก https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/SUT.res.2013.8
- จารุณี คงกุล. (2565). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. *มนุษยสังคมสาร (มสส.)*. 20(2), 1-22.
- จุติพร ขาเดร์. (2565, 31 ตุลาคม). การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ [สัมภาษณ์]. ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา.
- ชัยรัช ศิริบรรพตภัทช์. (2560). การวางแผนพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 8(2), 73-88.
- ชัยวัฒน์ สอและ. (2565, 3 พฤศจิกายน). การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ [สัมภาษณ์]. เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา.
- นิชาพิชญ์ กลิ่นชื่น และชวลีย์ ณ ถลาง. (2560). แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวบนถนนการ จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*. 11(1), 167-183.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2566). อัปเดต 5 ที่เที่ยวใหม่สุดฮอตของ “ภาคใต้” ประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/travel/thaitravel/2708365>

- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย Spss และ Amos* (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ประจวบ ทองศรี และรวิดา আহมัน. (2564). แนวการพัฒนากระบวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าวปากบารา อำเภอลงู จังหวัดสตูล. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 38(1), 107-150.
- บุญยวีร์ วิเศษสุนทรสกุล, ขวลิย์ ณ ถลาง, ชมพูนุช จิตติถาวร และ สหพันธ์ ตั้งเบญจสิริกุล. (2563). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 10(3), 22-33.
- มาชีนี สาเก็น. (2565, 3 พฤศจิกายน). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่* [สัมภาษณ์]. ประชาชนในชุมชนบ้านปากบารา.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2565). การศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยด้วยเทคนิค IOC, CVR และ CVI. *รังสิตสารสนเทศ*. 28(1), 169-192.
- สมจิตร หมั่นเพียร. (2565, 1 พฤศจิกายน). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่* [สัมภาษณ์]. มัคคุเทศก์ชุมชน.
- สหรัฐ ยาหาหมัน. (2565, 31 ตุลาคม). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่* [สัมภาษณ์]. มัคคุเทศก์ชุมชน.
- สำนักงานจังหวัดสตูล. (2565). *ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสตูล*. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2565, จาก https://www.satun.go.th/news_devpro1

- สำนักอุทยานแห่งชาติ. (2567). จำนวนเงินอุทยานแห่งชาติ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะ. สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2567, จาก <https://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=20014>
- ห้าวหาญ ทวีแสง, ปานแพร เชวณัฏฐ์ และเฉลิมชัย ปัญญาดี. (2563). ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดสตูล. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*. 15(1), 3-16.
- อรกิติ์ แวคคล้ายหงษ์. (2565). การจัดการการท่องเที่ยวและโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต]. คณะการจัดการการท่องเที่ยว, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อรพรรณ แปลงเงิน. (2559). แนวทางการจัดกิจกรรมนันทนาการในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ บนเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. สาขาวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการ คณะศิลปศาสตร์, สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี.
- Cochran, W. G. (1977). *Wiley: Sampling Techniques*. (3rd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Dickman, S. (1996). *Tourism: An Introductory Text*. (2nd ed.). Sydney: Hodder Education.